

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»
доктору наук з державного управління,
професору
Н.А. Липовській

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора Кравчука Олега Вікторовича на дисертацію Гавриленка Костянтина Миколайовича «Трансформація публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку в умовах децентралізації державної влади», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

Дисертація «Трансформація публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку в умовах децентралізації державної влади» К.М. Гавриленка підготовлена за важливим напрямом сучасної державно-управлінської науки – науковій розробці основ трансформації публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку в умовах децентралізації державної влади.

Дисертант у своїй роботі актуалізував вирішення проблеми забезпечення правопорядку з позицій форм і методів управлінської діяльності, на основі зарубіжного досвіду діяльності органів правопорядку встановив основні проблеми і суперечності в нормативно-правовому регулюванні діяльності органів правопорядку, охарактеризував сучасні моделі діяльності органів влади у сфері правопорядку в умовах правового режиму воєнного стану та продовження реформи децентралізації.

Актуальність дисертації К.М. Гавриленка обумовлена викликами і загрозами для стабільного функціонування системи органів влади в умовах протидії збройній агресії РФ проти України, потребою формування національного публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку, важливими завданнями у сфері забезпечення стабільності національної системи громадської безпеки.

У дисертаційній роботі актуалізовано загальну мету діяльності органів публічної влади – формування та впровадження ефективної урядової політики у сфері забезпечення правопорядку, прогнозування та пом'якшення потенційних викликів для системи публічної безпеки, дотримання

конституційних прав і свобод в умовах їх дискретного обмеження, зміна управлінської парадигми діяльності правоохоронних органів, формування інноваційної формули діяльності таких органів в умовах процесу децентралізації.

Аналіз змісту дисертації К.М. Гавриленка показав достатню ступінь обґрунтованості і достовірності наукових результатів у роботі та зроблених висновків і пропозицій. За новизною результатів дисертація відповідає галузі знань 28 «Публічне управління та вимогам паспорту спеціальності галузі науки «Державне управління», що підтверджується практичними рекомендаціями дисертанта, використанням базових методик наукового дослідження, статтями й виступами на науково-практичних конференціях. Отже, очевидно є актуальність дисертаційної роботи К.М. Гавриленка, мети роботи та визначених завдань дослідження.

Дисертаційне дослідження виконане у межах теми науково-дослідної роботи Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» у межах науково-дослідної теми «Еволюція інститутів і форм публічного управління: теоретико-методологічні засади» (державний реєстраційний номер 0118U006488).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

К.М. Гавриленко в дисертаційній роботі інноваційно концептуалізує поняття «правопорядок», обґрунтовує власну дослідницьку стратегію аналізу національного механізму правопорядку, наголошує на особливостях впровадження зарубіжного досвіду забезпечення правопорядку, пропонує важливі авторські новації для впровадження у практичну діяльність, що підтверджено відповідними довідками про впровадження.

Авторська концепція забезпечення правопорядку в умовах децентралізації державної влади є повністю самостійною, включає власні дослідження автора, який використовує наявні та абсолютно нові підходи до раціоналізації діяльності органів правопорядку в умовах реформи системи влади. Важливі висновки автора на основі системних узагальнень вітчизняного та зарубіжного досвіду свідчать про глибину наукового аналізу та наявного у роботі творчого підходу.

Дисертація К.М. Гавриленка характеризується:

- обґрунтованим алгоритмом наукового дослідження завдань розбудови сучасної моделі правопорядку;
- аналізом передового зарубіжного досвіду реалізації публічноуправлінського аспекту забезпечення правопорядку;
- відповідністю спрямованості дисертаційного дослідження предмету спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»;
- довідками про впровадження та апробацію отриманих у процесі дослідження наукових результатів за темою дисертації.

3. Наукова новизна одержаних результатів

Обраний К.М. Гавриленком дослідницький алгоритм зумовив отримання обґрунтованих наукових та практичних результатів дослідження. У роботі сформульовано низку нових наукових положень, узагальнень та висновків, що становлять наукову новизну і розкривають логіку дисертаційного дослідження, та й полягають у тому, що в дисертаційній роботі:

у перше:

розроблено методологічну концепцію формування національного механізму забезпечення правопорядку в умовах правового режиму воєнного стану і децентралізації державної влади на основі інтегрованого алгоритму публічноуправлінської діяльності «адаптивна стійкість», що поєднує використання децентралізованого підходу з можливістю швидкої адаптації органів влади до локальних умов та потреб в умовах протидії збройній агресії, витривалість до загроз функціонування в системі регіонального управління, безперервність у роботі та реагуванні у реальному часі, і передбачає збереження оперативної та стратегічної централізації управління на основі галузевого принципу; у цьому контексті розроблено авторську концепцію функціонування національного механізму забезпечення правопорядку в умовах протидії збройній агресії «Рамки стійкості правопорядку» («Law and Order Endurance Framework (LOEF)), яка відображає адаптивний та стійкий підхід до забезпечення правопорядку в умовах збройної агресії, спрямований на захист прав і свобод громадян, підтримку функціонування державних інституцій та забезпечення відповідного адміністративного режиму;

обґрунтовано поняття динамічного правопорядку як сучасного підходу до забезпечення національного механізму правопорядку, який враховує постійні зміни та непередбачуваність умов функціонування регіональних систем публічного управління, особливо в екстремальних ситуаціях, таких як збройна агресія, терористичні загрози, природні катаклізми тощо, і передбачає гнучкі механізми управління для підтримки стабільності та безпеки; на цій основі визначено підходи до формування регіонального правоохоронного механізму, розкрито особливості нормативно-правового забезпечення публічноуправлінської діяльності в системі правопорядку та розроблено теоретичну концепцію трансформації публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку в умовах децентралізації державної влади.

удосконалено:

- наукові підходи до формування національного механізму правопорядку в умовах децентралізації влади, які комплексно поєднують здобутки теорії і практики науки державного управління, юридичної науки, політичної науки, й на підставі цього запропоновано авторське визначення поняття моделі реалізації функції правопорядку «Інтегрована модель національного правопорядку», в основу якої покладено сучасний концепт публічної безпеки;

- понятійно-категоріальний апарат науки державного управління, зокрема в частині уточнення змісту понять «державна політика у сфері забезпечення правопорядку», «стандарти забезпечення правопорядку», «національні інтереси у сфері правопорядку», які розроблені на основі аналізу зарубіжного досвіду формування комплексу забезпечувальних заходів в системі правоохоронної діяльності, при цьому комплекс понять за темою дослідження доповнюється поняттям «публічна безпека»;

- методологію дослідження зарубіжного досвіду формування публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку, сутності інструментів встановлення адміністративного режиму правопорядку, й у межах даного дослідження акцентовано увагу на головній загрозі механізму правопорядку в західних країнах із розвинутою системою публічної безпеки – тероризмі;

- сучасні підходи щодо інституціональної спроможності національного механізму забезпечення правопорядку в умовах кризи системи державного управління, діяльності правоохоронних, судових підсистем та органів виконавчої влади загальної та спеціальної юрисдикції), й на цій основі запропоновано теоретико-методологічна модель формування публічноуправлінського механізму правопорядку у форматі національної держави «Адаптивне управління для суспільної консолідації» («Adaptive Governance for Societal Harmony» (AGSH).

набули подальшого розвитку:

- теоретичні концепти формування методології структурно-функціонального аналізу комплексу завдань органів влади у сфері забезпечення правопорядку, дослідження інституціональних форм, обґрунтування змісту забезпечення правопорядку в умовах перезавантаження влади, що дало змогу сформувати основи реалізації публічноуправлінської діяльності у сфері правопорядку, а саме: удосконалення нормативно-правового забезпечення, створення організаційної структури, розширення участі громадськості;

- наукові підходи щодо реформування державного управління у сфері забезпечення державної безпеки та охорони правопорядку на основі концепції сталого розвитку на основі ризик-орієнтованого та адаптивного управління; розроблено теоретико-методологічні засади забезпечення правопорядку в державі як складника пріоритетів розвитку державного управління 2030 року;

- практичні підходи щодо забезпечення формування особливих адміністративних режимів формування механізмів забезпечення правопорядку в умовах воєнного стану на основі норм чинного законодавства, що включає правові, організаційні, інформаційні та технічні заходи публічноуправлінської діяльності, із врахуванням специфіки регіонів та галузей, забезпечення координації між органами влади та військовими підрозділами, надання підтримки населенню.

Дисертація відповідає науковим напрямам спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»: сутність і зміст, основні категорії, поняття,

методологія та принципи державного управління; закономірності, особливості, тенденції та основні чинники державотворення та державного управління; доктрини, концепції, теорії державного управління, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз; державне управління як система; реформування державного управління; аналіз і адаптація зарубіжного досвіду. Дисертація відповідає формулі спеціальності в аспекті розвитку національної системи органів правопорядку як складових системи державної влади.

4. Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Наукові здобутки К.М. Гавриленка висвітлені у 14 публікаціях автора: у 8 статтях у наукових виданнях, у тому числі: 2 статтях у зарубіжних періодичних виданнях, 4 статтях у вітчизняних фахових виданнях, включених до наукометричних баз; 2 статтях у виданні, що індексується у наукометричних базах Scopus/Web of Science, 1 розділі у колективній монографії/ виданій у закордонному видавництві, 5 тезах доповідей у збірниках матеріалів наукових комунікативних заходів.

5. Практична значення і впровадження результатів дисертаційного дослідження

5.1. Практичне значення роботи полягає в розробці теоретико-методологічних та практично-прикладних положень, викладених у пропозиції, що можуть бути реалізованими та становити основу системи публічного управління в забезпеченні раціонального змісту діяльності інститутів системи забезпечення правопорядку.

Наукові рекомендації, висновки, пропозиції дисертації були враховані та використані: при розробці пропозицій щодо діяльності органів державної влади та впроваджуються в діяльності Хмельницької обласної військової адміністрації (довідка про впровадження від 17.10.2023, № 101/02-44-8438/2023, у діяльності Хмельницької районної військової адміністрації (довідка про впровадження від 18.10.2023, № 40/06-2103/23), у діяльності ГО ГНО «Фундація публічно-правових ініціатив» впроваджені результати дисертаційної роботи (довідка про впровадження від 10.06.2024, № 10/06-24-03).

5. 2. Використання результатів роботи

Наукові рекомендації, висновки, пропозиції дисертації були враховані і використані при розробці пропозицій щодо діяльності органів правопорядку та впроваджуються в практичній діяльності органів влади. Окремі результати роботи впроваджені при розробці навчальної дисципліни «Державна безпека і правопорядок».

6. Дискусійні положення та зауваження до змісту та оформлення дисертації

Відзначаючи загалом високий рівень обґрунтованості науково-теоретичних положень дисертаційної роботи К.М. Гавриленка, цілісність і

логіку викладення матеріалу дисертації, слід зробити окремі зауваження і вказати на дискусійні положення дисертаційної роботи.

1. К.М. Гавриленко у першому розділі роботи обґрунтовано вказує на с. 35 вказує, що «зміст і форми функціонування механізмів публічного управління у сфері державної безпеки і громадського порядку в умовах збройного конфлікту потребують міжгалузевого підходу щодо вирішення завдань органів публічної влади». Дисертантом науково правильно формується авторський підхід щодо здатності системи публічного управління формувати загальні і особливі механізми публічноуправлінської діяльності в умовах збройного конфлікту. Разом з тим, власне міжгалузевий підхід залишився на рівні постановочного задання, попри те, що проведений у другому та третьому розділі аналіз зарубіжного досвіду вказує на потребу саме у такому науковому підході. Формальна визначеність такого міжгалузевого підходу у тексті мала бути позначена більш чітко.

2. Наведені у першому розділі напрями забезпечення правопорядку як загального завдання публічного управління є авторською систематизацією загальних завдань як діяльності органів правопорядку, так і системи органів державної влади. Аналіз таких напрямів важливий як для оцінки завдання реформування діяльності органів правопорядку у межах загальної реформи державної влади, так і для реагування на виклики для системи публічної безпеки. Втім, автор залишив ці напрями на рівні евристичних категорій, не вказав правові та організаційні характеристики трансформації системи правопорядку, що могло суттєво доповнити постановку завдань для подальших реформ, хоча і присвятив окремим складовим такого реформування весь третій розділ.

3. Очевидним здобутком дисертанта є розробка методології функціонування публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку, що інтегративно поєднує всі розділи роботи й при цьому не переобтяжує текстовий формат. Автор правомірно поєднав як теоретичний підхід до формування такого механізму, так і загальні напрями його організаційної побудови, запропонував фактично власний науковий інструментарій за цим напрямом. На нашу думку, дисертанту доцільно було на основі запропонованої інтегративної система забезпечення правопорядку (рис. 1.3) не просто показати таку інтеграцію, а й екстраполювати її на схематичну модель сутності публічної безпеки на основі методологічного забезпечення (рис.1.4), що, на нашу думку, забезпечило б формування авторської методології, й дозволило б посилити авторську позицію у контексті концептуалізації поняття «правопорядок».

4. На наш погляд, наведена на рис. 2.2 Структура дослідження правопорядку в умовах ПРВС (с. 109) є важливим результатом дисертаційної роботи дисертанта. Адже така структура реалізує авторський дослідницький концепт, дозволяє автору на основі аналізу взаємодії елементів системи правопорядку формувати поняття правопорядку як основи забезпечення стабільного адміністративного режиму управління на рівні національної

держави. Проте дисертант не зробив завершеного узагальнення по наведеній структурі, залишивши її певною мірою ілюстративною.

7. Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Висловлені зауваження та пропозиції мають в основному рекомендаційний характер, не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Костянтина Миколайовича Гавриленка, яка в межах визначених автором мети і завдань є завершеним науковим дослідженням важливої актуальної проблеми забезпечення правопорядку як складника трансформаційних процесів в Україні та важливого чинника гарантій безпеки в умовах правового режиму воєнного стану. Винесені на захист нові положення, висновки та рекомендації є достовірними, а сформована наукова новизна логічно розкривається в тексті роботи. Рівень дисертаційного дослідження та його практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача. Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи обґрунтовані, мають теоретичне та практичне значення для розвитку галузі знань «Публічне управління та адміністрування».

Актуальність обраної теми дослідження, належний науково-теоретичний рівень, аргументованість і достовірність отриманих висновків та рекомендацій, ступінь обґрунтованості наукової новизни, теоретична і практична значущість, стиль викладення матеріалу та оформлення рукопису дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота на тему «Трансформація публічноуправлінського механізму забезпечення правопорядку в умовах децентралізації державної влади» за своїм змістом, науковою новизною і прикладною цінністю відповідає галузі знань «Публічне управління і адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019)», а її автор, Гавриленко Костянтин Миколайович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, професор
професор кафедри кримінального права та процесу
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова

Олег Кравчук
Олег Кравчук

Олег Кравчук

Олег КРАВЧУК